

Vážení spoluobčania!

Dovoľte mi, aby som sa Vám ešte ako úradujúci starosta prihovril v týchto už predvolebných dňoch, ktoré možno budú nabité emóciami a sľubmi kandidátov na nového starostu. Ja Vám už sľubovať nič nebudem, ale chcem Vám pripomenúť len vo veľmi hrubých rysoch svoju prácu v prospech obce a našich občanov počas môjho viac ako 26-ročného pôsobenia na čele obce. Boli to práce v hodnotách mnoho miliónov korún. Keď som v roku 1992 bol zvolený za starostu, čo sa týka základnej infraštruktúry a vybavenia, v obci **nebolo takmer nič**. Nebolo to aj z dôvodu, že keď sa v roku 1961 vytvorila politická obec Hnilčík s novým katastrálnym územím, vtedajšia politická garnitúra považovala našu obec za **obec bez trvalého významu**.

Zásobovanie pitnou vodou

V obci bol jediný vodovodný systém Horný Hnilčík (vodojem 50 m² a cca 2 km PVC vodovodný rad) postavený v rokoch 1974-75, ktorý ako tak spĺňal podmienky dodávky pitnej vody občanom. Ostatné malé vodovodné systémy v rôznych častiach obce boli často poruchové, s rozpadajúcimi sa vodojemami a poruchovými vodovodnými radmi väčšinou so železným potrubím. V rokoch 1994 až 2000 bolo vybudovaných päť nových vodovodných systémov (vodojem + vodovodný rad) a to – Dolný Hnilčík, Bindt, Roztoky I. a Roztoky II., Cechy, Zimná dolina, ktoré zabezpečujú dodávku pitnej vody do 95 % domácností v obci.

Miestne a ostatné komunikácie

Obec má vo vlastníctve a správe cca 16 km miestnych komunikácií, z ktorých pri mojom nástupe v roku 1992 len dve mali penetračný povrch (Roztoky a Cechy), ktorý bol však už polorozpadnutý. Ostatné komunikácie boli prašné. Boli vybudované nové asfaltové komunikácie v tomto poradí – Zimná dolina, Bindt od kaplnky ku p. Kosturákovvej, Roztoky v troch etapách a Miestny hon. V roku 2008 bola kompletne zrekonštruovaná hlavná cesta cez obec a v roku 2014 cesta na Bindt, obidve položením nového asfaltového koberca, priekop, priepustov a pod.

Športoviská

Rekonštrukcia, vybudovanie šatní a majetkovoprávne vysporiadanie veľkého futbalového ihriska pri slobodárni trvalo niekoľko rokov, ale futbalový klub mohol a môže na ňom hrať i najvyššiu okresnú súťaž. V roku 2008 obec postavila multifunkčné ihrisko s umelou trávou, mantinelmi,

bránami a umelým osvetlením na prenajatom pozemku pri ubytovacom zariadení Mraznica pre našich občanov, ale i turistov.

Individuálna bytová výstavba

Pri mojom nástupe v roku 1992 mala obec 450 obyvateľov. Vlastná koncepcia rozvoja obce počítala s nárastom počtu obyvateľov, a to budovaním nájomných bytov a tiež vďaka individuálnej bytovej výstavbe. K tomu mali pomôcť aj obecné pozemky, ktoré obec určité obdobie lacnejšie predávala na IBV. Od roku 1992 bolo v obci postavených **46** nových domov. K tomu je potrebné pripočítať domy, ktoré prešli rekonštrukciou rôzneho rozsahu.

Bytovky

V rokoch 2002 až 2012 obec postavila tri bytové domy s **26** nájomnými bytmi pre mladé rodiny. Bytovku s 10 bytmi v hornej časti obce (na Kire) a dve bytovky s 8 bytmi sú pri obecnom úrade. K bytovkám boli v rámci technického vybavenia vybudované prístupové cesty, prípojky vody a čističky odpadových vôd.

Obecný úrad, Kultúrny dom a okolie

V roku 2004 bol spracovaný komplexný projekt na opravu celej **chátrajúcej** stavby OcÚ a KD, postaveného ešte v roku **1959**. Zatiaľ sa podarilo zrealizovať v roku 2006 a 2014 vonkajšie úpravy stavby výmenou okien a vchodo-

vých dverí, výmenou strešnej krytiny, dažďových zvodov, zateplením budovy a novou fasádou. V najbližších dňoch sa bude realizovať kamerový systém, na ktorý sme získali z MV SR 12 000 €, ktorý bude zabezpečovať ochranu obecného majetku a majetku občanov v okolí tejto stavby.

Banické múzeum, skanzen a náučné chodníky

Obec za pomoci Občianskeho združenia Hnilčík zriadilo Banické múzeum v budove školy v dolnom Hnilčíku, teraz sú expozície už na celom prvom poschodí. Na Roztokách bola sprístupnená štôlna Ľudmila s možnosťou fárania pre návštevníkov. Je zabezpečená sprievodcovská služba z prostriedkov Úradu práce a dobrovoľnej práce členov OZ Hnilčík. Sú vybudované 4 náučné chodníky – Roztoky, Bindt, Cechy a Hnilčík okolo hlavnej cesty. Na trasách náučných chodníkov sú umiestnené drevené tabule so stručným popisom danej lokality. Boli opravené tri portály starých štôlní, dva na Roztokách a jeden na Bindte Rudnými baňami Banská Bystrica. Ďalej na Bindte bola pri kaplnke postavená replika banskej zvoničky zo zbierky občanov z iniciatívy členov OZ.

Odvoz TKO, plastov a VO

Pri mojom nástupe sa z obce nevyvážal žiadny odpad, ani komunálny, ani iný. Všetko skončilo v potoku alebo na divokých skládkach v našich lesoch. V roku 1993 – 1994 z fondov MŽP SR obec získala dotáciu na zhotovenie veľkokapacitných železných kontajnerov v počte 30 ks, ktoré boli rozmiestnené v obci. Žiaľ, museli sme ho po niekoľkých rokoch zmeniť na systém zberu do plastových 120 l nádob do každej domácnosti z dôvodu, že do kontajnerov uskladňovali odpad aj občania z iných obcí. Neskôršie pribudol vývoz veľkoobjemového odpadu 2x do roka, vývoz plastov, skla, papiera a bio odpadu.

Odhŕňanie snehu a posyp miestnych komunikácií

Neviem, ako bolo zabezpečované odhŕňanie snehu a posyp pred nežnou revolúciou, ale po mojom nástupe som zabezpečil pravidelné odhŕňanie a posyp mechanizmami súkromných vlastníkov a obce, v prípade snehových kalamiť aj viacerých. V najbližších dňoch očakávame dodávku nového obecného komunálneho vozidla Gazella do 3,5 tony, s prednou radlicou, pohonom 4x4, benzín + LPG, vyklápacou korbou a odoberateľným posypovým zariadením. Vozidlo bude zakúpené z vlastných zdrojov.

Cintoríny

Obec je špecifická tým, že má v správe šesť cintorínov – dva na Hornom Hnilčíku, dva na Dolnom Hnilčíku, po jednom na Bindte a Roztokách. Okrem pravidelnej údržby na každom cintoríne bolo urobené oplatenie buď kompletne (Bindt) alebo čiastočne (ostatné cintoríny). Všetky cintoríny sa kosia 2x za rok, čistia sa od náletových stromov, ale aj od veľkých stromov (lipy na Bindte). Každý cintorín má prevádzkový poriadok, sú vyznačené hrobové miesta a uzatvorené zmluvy o prenájme.

Hasiči

Hasičská zbrojnica postavená koncom sedemdesiatich rokov a dobre fungujúci hasičský zbor vytvárali výborné predpoklady pre ich činnosť. Ale aj budova potrebuje rekonštrukciu. Prvá sa uskutočnila v roku 2007, keď sa opravilo prvé poschodie s kompletne vybaveným školiacim strediskom a sociálnymi zariadeniami. V tomto roku bol podaný projekt na dokončenie zateplenia a fasády budovy, opravy a zateplenia obidvoch garáží, výmena garážových dverí, vykurovanie a pod. Dotáciu z MV SR očakávame niekedy v septembri 2018. V roku 2015 sme získali od štátu do výpožičky nové kompletne vybavené hasičské auto IVECO a požiarny vozík vybavený centrálou na výrobu elektriny, rôzne kalové čerpadlá a pod. Aby sa dostalo do majetku obce, je potrebné ešte tri roky zachovať činnosť DHZ.

Program rozvoja vidieka 2016-2020

V poslednom volebnom období som sa venoval predovšetkým príprave a realizácii projektov z programu rozvoja vidieka ktoré majú jednu obrovskú výhodu – pri ich získaní nebude žiadna finančná spoluúčasť obce do 1000 obyvateľov. V rámci uvedeného programu sú tri výzvy – na prvú 7.5, obec podala projekt „Oprava budovy drevenej školy“ a to výmena strešnej krytiny, dažďových zvodov, výmena trámov na rohu stavby, nátery drevených trámov a okien a odvodnenie, na ktorý sme získali 35 000 €. Práce sa začali v prvý júlový týždeň a ukončené budú do konca augusta 2018. Druhá výzva 7.4 bola najskôr zrušená a znovu vyhlásená v 1. polroku 2017. Obec podala žiadosť na Opravu KD vo výške 149 000.-€, ktorá bude vyhodnotená do konca októbra 2018. Pokiaľ bude úspešná, realizovať už ju bude nový starosta. Tretia výzva 7.2 bude vyhlásená v najbližších týždňoch a týka sa úpravy priestranstiev pred OcÚ, MŠ a bytovkami. Projekt je spracovaný a OZ schválilo jeho podanie. Pokiaľ bude žiadosť úspešná, realizovať ju už bude nový starosta. Žiaľ, sú to posledné dotácie, ktoré SR dostane z európskych fondov v takomto veľkom rozsahu na technickú infraštruktúru a vybavenie v obciach a mestách.

Je samozrejmé, že v silách jedného človeka sa nedá uskutočniť všetko, čo sa urobilo. Nebolo by to možné bez podpory poslancov v každom volebnom období, zamestnancov obecného úradu a hlavne Vás, občanov Hnilčíka. Viem, že som nebol priateľný pre každého z vás, ale som Vám vďačný za to, že ste ma aj napriek tomu rešpektovali. Ďakujem aj svojej rodine za posilu a trpezlivosť. Ale ešte jednu vec chcem Vám pripomenúť – bez nápadov, iniciatívy a schopností rodiny Fabianovcov – môjho otca Ondreja, môjho brata Františka a môjho strýka Stanislava, by ste veľa vecí na Hnilčíku v mnohých oblastiach teraz nemali.

Želám vám šťastnú ruku pri voľbe nového starostu a poslancov!

Vladimír Fabian, starosta obce Hnilčík

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 9. 12. 2017

Uznesenie č. 57-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení zo VII. zasadnutia OZ, konaného 13. 10. 2017.

Uznesenie č. 58-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh rozpočtu na roky 2019 a 2020 a stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu na roky 2018 – 2020. Zároveň schvaľuje návrh rozpočtu na úrovni hlavných kategórií na rok 2018 celkovej sume:

	Príjmy €	Výdavky €	Prebytok €	Schodok €
Bežný rozpočet	246 845,00	229 645,00	17 200,00	
Kapitálový rozpočet	1 000,00	7 000,00		6 000,00
Finančné operácie	7 000,00	18 200,00		11 200,00
Rozpočet spolu	254 845,00	254 845,00	0,00	

A schvaľuje zostavenie a predkladanie rozpočtu obce na rok 2018, 2019, 2020 bez programovej štruktúry.

Uznesenie č. 59-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na I. a II. polrok 2018.

Uznesenie č. 60-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje harmonogram zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Hnilčíku na rok 2018.

Uznesenie č. 61-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie zmeny rozpočtu obce Hnilčík na rok 2017 v zmysle zákona č. 583/2014 U. z., § 14, odst. 2 a v zmysle uznesenia obecného zastupiteľstva v Hnilčíku č. 52-14/11-2008, podľa predložených rozpočtových opatrení č. 1-12/2017.

Uznesenie č. 62-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo návrh VZN obce Hnilčík č. 2/2017 o prevádzkovom poriadku na pohrebiskách v Hnilčíku uznieslo sa na VZN obce Hnilčík č. 2/2017 o prevádzkovom poriadku na pohrebiskách v Hnilčíku.

Uznesenie č. 63-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh VZN obce Hnilčík č. 3/2017 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a uznieslo sa na ňom.

Zároveň ukladá povinnosť pracovníčke obce zverejniť schválené VZN č. 3/2017 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Uznesenie č. 64-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje cenu za dodávku pitnej vody verejným vodovodom v obci Hnilčík pre rok 2018 takto:

- občania, chatári a chalupári – paušálny poplatok vo výške 11 €/osoba/vlastník/rok,
 - občania, chatári a chalupári – vodomery vo výške 0,324 €/m³,
 - podnikatelia – vodomery vo výške 0,5524 €/m³,
- a ukladá povinnosť pracovníčke obce oboznámiť s výškou poplatku všetkých odberateľov vody v zmysle zmluvy o dodávke vody z verejného vodovodu, článok IV, bod 4.

Uznesenie č. 65-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie podanie projektu „Zníženie energetickej náročnosti obecného úradu a kultúrneho domu“, prerokovalo návrh na použitie finančných prostriedkov rezervného fondu a schvaľuje použitie prostriedkov rezervného fondu nasledovne:

- na úhradu faktúry za spracovanie tepelnotechnického posúdenia stavby v celkovej výške 450 €,
- na úhradu faktúry za zabezpečenie procesu verejného obstarávania zákazky s názvom: „Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukcia KD obce Hnilčík“ v celkovej výške 500 €,
- na úhradu faktúry za zmenu rozpočtov v časti ústredné vykurovanie v rámci projektu: „Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukcia kultúrneho domu obce Hnilčík“ v celkovej výške 170 €.

Uznesenie č. 66-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo volí Jozefa Paulíka za prísediaceho na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi.

Uznesenie č. 67-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo rozsah výkonu funkcie starostu obce s účinnosťou od 1. 1. 2018 do konca volebného obdobia a určuje rozsah funkcie starostu obce na plný úväzok. Zároveň určuje plat starostu podľa zákona o platových pomeroch starostov v priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve vo výške 1.505 € s účinnosťou od 1. 1. 2018.

Uznesenie č. 68-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie výsledok kontroly Sociálnej poisťovne Spišská Nová Ves na odvod poistného na sociálne poistenie.

Uznesenie č. 69-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie nový Sadzobník správnych poplatkov s účinnosťou od 1. 1. 2018.

Uznesenie č. 70-9/12-2017

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o zámere firmy Brantner Nova ohľadom rozšírenia regionálnej skládky odpadov Kúdelník II. V Spišskej Novej Vsi o 4. a 5. etapu s predpokladanou celkovou životnosťou do roku 2042 a súhlasí a podporuje rozšírenie Regionálnej skládky odpadov Kúdelník II Spišská Nová Ves o 4. a 5. etapu, nakoľko táto skládka je stabilizačným prvkom pre zachovanie udržateľného rozvoja odpadového hospodárstva obcí a miest regiónu Spiš.

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 26. 1. 2018

Uznesenie č. 1-26/1-2018

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení zo VIII. zasadnutia OZ, konaného 9. 12. 2017. Uznesenie č. 2-26/1-2018

Obecné zastupiteľstvo určuje výšku finančného príspevku na záujmové vzdelávanie detí s trvalým pobytom na území obce Hnilčík:

1. v centrách voľného času zriadených mimo územia obce Hnilčík,

2. v cirkevných centrách voľného času a v súkromných centrách voľného času na deti do dovŕšenia 15 rokov veku s trvalým pobytom na území obce zriadených mimo územia obce Hnilčík,

maximálne vo výške 65 € na žiaka na rok 2018, v prípade, že žiak navštevuje viacero centier voľného času výška finančného príspevku sa delí počtom navštevovaných zariadení za predpokladu splnenia nasledujúcich podmienok:

A) Obci bude doručená písomná žiadosť zriaďovateľa centra voľného času

B) K žiadosti bude doložený menný zoznam žiakov vrátane platného rozhodnutia riaditeľa centra voľného času o prijatí žiaka na školský rok 2016/2017, aktuálna a platná zriaďovacia listina centra voľného času, výpis z registra trestov organizácie nie starší ako 3 mesiace

C) Žiadateľ uzavrie s obcou písomnú dohodu o financovaní záujmového vzdelávania, ktorá určí ďalšie podmienky financovania

Uznesenie č. 3-26/1-2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje spôsob prevodu a prevod pozemkových nehnuteľností a to C KN č. 1783 ako Zastavané plochy a nádvorja vo výmere 376 m² zapísanej LV č. 1 v k.ú. obce Hnilčík a E KN č. 96407 /4 ako Trvalé trávnaté porasty vo výmere 817 m² zapísanej na LV č. 1055 v k.ú. Hnilčík za kúpnu cenu spolu za obidve parcely 2.386 € (slovom dvetisícristoosemdesiatšesť eur) pre kupujúcich (viacerí obyvatelia slobodárne) z dôvodov hodných osobitného zreteľa ktorým je, že pozemky sú príhlou plochou, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou bytového domu č. s. 127.

Uznesenie č. 4-26/1-2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje poskytnutie dotácie z rozpočtu obce pre žiadateľa Obecný športový klub vo výške 3.000 € v zmysle schváleného rozpočtu na rok 2018 na zabezpečenie činnosti Obecného športového klubu – futbal počas roka 2018.

Uznesenie č. 5-26/1-2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje nákup nového nákladného vozidla – valník pre obec Hnilčík a ukladá vykonať prieskum na zdroje ďalšie zdroje financovania.

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 15. 2. 2018

Uznesenie č. 6-15/2-2018

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z I. zasadnutia OZ, konaného 26. 1. 2018.

Uznesenie č. 7-15/2-2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje prijatie úveru od Prima banky Slovensko, a. s. do výšky 38.000 EUR na nákup multifunkčného vozidla a rozhodlo, že splátky úveru a úrokov v rokoch, ktorých sa tieto dotýkajú, prednostne zahrnie do rozpočtu obce a svoje záväzky voči banke bude prednostne realizovať z výnosu dane z príjmov (podielových daní) plynúcich do príjmov obce zo ŠR a podielové dane počas úverového vzťahu bude poukazovať na účet v Prima banke Slovensko, a. s.

Bude mať obec les?

V minulých dňoch ma oslovila Advokátska kancelária Victoria, s. r. o. Banská Bystrica s návrhom o poskytnutie právnych služieb vo veci majetkovoprávneho usporiadania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam lesa vo výmere 69,64 v k.ú. Závadka z konfiškovaného majetku baróna Antona Wiehlanda z Markušoviec od 15. decembra 1948. Ide o les v oblasti Bindtu v lokalite od pozostatkov bývalých pražiacich pecí po pravej strane cesty smerom do Markušovskej doliny. Les je v súčasnosti vo vlastníctve Štátnych lesov SR.

Za poskytnuté právne služby však požadujú:

- hodinovú odmenu vo výške 70 € bez DPH,
- 20 % podielovú odmenu bez DPH z hodnoty nehnuteľností, ktoré sú predmetom usporiadania. Hodnota nehnuteľnosti v tejto oblasti podľa znaleckých posudkov z daňových priznaní je cca 800 €/ ha?
- Náklady spojené s vypracovaním súdnoznaleckého posudku, GP a súdnych poplatkov.

Nie sú to náklady malé, dá sa ešte jednať o výhodnejších podmienkach, splátkovom kalendári, ale v každom prípade je to veľmi zaujímavé.

Druhý prípad je ešte zaujímavejší. Podľa názoru uvedenej advokátskej kancelárie lesy vo vlastníctve mesta Spišská Nová Ves v našom katastrálnom území vo výmere cca 900 ha v období, keď sa v roku 1961 vytvorila politická obec Hnilčík s novým katastrálnym územím, boli začlenené do nového katastrálneho územia obce Hnilčík, ale zostali majetkom mesta Spišská Nová Ves. Podľa ich právneho názoru v tomto období mali prejsť do majetku obce Hnilčík.

Ako sa rozhodne nové vedenie obce aj v tejto veci, to ukáže blízka budúcnosť.

Vladimír Fabian, starosta obce

MOTOREST POD KRÍŽOM

Ponúkame priestor pre rodinné oslavy, smútočné posedenia, firemné večierky, svadby a iné spoločenské udalosti.

Denné menu 3,30 € (10% zľava pre dôchodcov)
AKTUALITY, KONTAKT A DENNÉ MENU
SI MÔŽETE POZRIEŤ NA

www.podkrizom.sk

Odovzdanie ocenení jubilantom

Obecné zastupiteľstvo na svojom 4. tohtoročnom zasadnutí dňa 25. mája 2018 rozhodlo o udelení ocenení osobnostiam obce Hnilčik pri príležitosti ich životných jubileí.

Na slávnostnom zasadnutí za prítomnosti pozvaných členov občianskeho združenia Hnilčik pre prítomnosť, pre budúcnosť a hostí boli pamätnou plaketou za prínos pre rozvoj obce v oblasti turistického ruchu ocenení Ing. Eva Malecová pri príležitosti jej 60. narodenín, ako aj Miloš Greisel, Ing. Ján Černík a Vladimír Fabian, ktorí sa dožili 70. výročia narodenia. Všetci štyria sú dlhé roky aktívnymi členmi

občianskeho združenia a v rámci dobrovoľnej činnosti sa pričínili o založenie a činnosť múzejnej expozície Banského skanzenu v Hnilčíku a sprístupnenie banskej štôlny Ludmily verejnosti. Podieľali sa na realizácii viacerých projektov, financovaných z eurofondov a rôznych nadácií. Vďaka ich práci vznikli v obci náučné montánne chodníky a boli zdokumentované technické pamiatky spojené so slávnou banskou minulosťou. Dejiny obce a jej baníctva pomohli sprítomniť v rámci osláv založenia obce Hnilčik zorganizovaním vedeckej konferencie, na ktorej boli prednesené prednášky o minulosti i prítomnosti obce, významní odborníci.

Podujatie spojené s udelením ocenení bolo príležitosťou pre priateľské stretnutie a rozhovory v príjemnom prostredí reštaurácie Pod krížom.

Marián Jančura

Prezentácia elektrobicyklov

Dňa 9. 6. 2018 sa pred Penziónom** Banská klopačka uskutočnil v spolupráci s košickou firmou ebajk connect **1.ročník prezentácie elektrobicyklov**. Cyklisti si mohli zdarma vyskúšať jazdu na rôznych typoch elektrobicyklov z troch svetových firiem v čase od 9.00 – 15.00 hod. Počasie nám prialo a určite sa budeme už teraz tešiť na ďalšiu prezentáciu.

Nakoľko komunita ebajkerov narastá a náš penzión sa nachádza na jednej z cyklotrás, rozhodli sme sa zriadiť v spolupráci s košickou firmou ebajk connect ako **prvú na Spiši** dobíjací bod pre elektrobicykle. Naš penzión sa tak dostal do siete dobíjajúcich bodov na Slovensku, ktoré si môžete pozrieť na www.ebajkconnect.sk.

Mgr. Janka Poprocká

Penzión
Banská Klopačka**

*Banská klopačka je
zariadenie, ktoré so svojim
nádherným okolím, oázou
pokoja, žblnkotom potôčika,
duchom histórie ponúka
priestor pre rodinné oslavy,
firemné večierky, svadby,
ale i smútočné posedenia.*

Kontakt: 0911530825, 0948022277
www.banskaklopacka.sk

Šport na Hnilčíku

FUTBAL – OŠK HNILČÍK – VII. LIGA

Naše Ačko skončilo VII. ligu so ziskom 20 bodov na neľahotivom piatom mieste. Paradoxom súťaže bolo, že Sloviniky skončili s mínus jedným bodom. Veru, aj to sa dá. Za ich nešportové správanie im bolo počas súťaže odrátaných postupne až 12 bodov. Na konci sezóny to v tabuľke vyzeralo veľmi humorne, pretože spomedzi 7 klubov, skončili Sloviniky ôsme. Keďže Spišský Hrušov sa v minulej sezóne odhlásil, tak figuroval síce v tabuľke, ale s nulou v kolónke bodov, čo je ale stále viac ako stav Sloviniek (-1). Späť ale k chlapcom z Hnilčíka. Vôbec nie je dôvod na radosť, pretože ambíciou pred sezónou bolo konkurovať mužstvám bojujúcim o postup. Z postupu sa nakoniec tešili futbalisti Kojšova, ktorí získali až 39 bodov. Achillovou päťou v tomto ročníku bolo pre Hnilčík domáce prostredie. To, na čom mužstvo stávalo v posledných rokoch, sa tak zmenilo na trápenie. To mrzelo trénera Františka Fabiana hlavne kvôli domácim divákovi. Najlepším strelcom mužstva bol so 6 gólmi Mikuláš Dzúrik, najviac odohraných minút mal Branislav Murgáč (1505 min.).

Čo nám prinesie nový ročník? Do mužstva sa vracia Ivo Vikartovský z hosťovania v Rudňanoch a prichádza nový hráč Stano Kováč z Hnilčíka. Na skúške sú aj dvaja chlapci z Hnilca. Ináč by mal káder ostať pokope. Cieľom je bojovať v hornej časti tabuľky – teraz už ale s 12 tímami.

Rozpis – hrací deň = nedeľa:

2. kolo – Spišské Tomášovce – Hnilčík – 12.8.2018 o 10:30

3. kolo – Hnilčík – Iliašovce – 19.8.2018 o 10:30

4. kolo – Poráč – Hnilčík – 26.8.2018 o 16:00

dohrávka 1. kola - Hnilčík – Jaklovce – 29.8.2018 o 16:00 (*streda)

5. kolo – Hnilčík – Sp. Hrušov – 2.9.2018 o 15:30

6. kolo – Rudňany „B“ – Hnilčík – 9.9.2018 o 15:30

7. kolo – Hnilčík – Sloviniky – 16.9.2018 o 15:00

8. kolo – Markušovce – Hnilčík – 23.9.2018 o 15:00

9. kolo – Hnilčík – Smolník – 30.9.2018 o 15:00

10. kolo – Hnilčík – Matejovce n/H – 6.10.2018 o 14:30 (*sobota)

11. kolo – Gelnica – Hnilčík – 14.10.2018 o 10:30

Tabuľka po skončení VII. ligy – ročník 2017/2018

poradie	klub	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	bodý
1.	TJ FK Kojšov	18	12	3	3	65:18	39
2.	OŠK Rudňany B	18	11	5	2	59:19	38
3.	FK 56 Iliašovce	18	10	4	4	43:26	34
4.	Slovan FO Markušovce	18	6	6	6	42:37	24
5.	OŠK Baník Hnilčík	18	5	5	8	35:44	20
6.	MFK Gelnica B	18	2	3	13	16:71	9
7.	OKŠ Spišský Hrušov (odst.)	0	0	0	0	0	0
8.	OŠK Sloviniky	18	3	2	13	19:64	-1 ¹²

FUTBAL – TURNAJ O POHÁR STAROSTU OBCE

7. júla 2018 sa uskutočnil na našom ihrisku už 4. ročník turnaja o pohár starostu našej obce. Kvalitu sľubovali hlavne mužstvá piatej ligy: Nálepko a Odorín. Odorín odvolal deň pred turnajom svoju účasť a tak sa troška zmenilo obsadenie. Otvárací zápas, veľký šláger, prehral domáci Hnilčík s Nálepkovom 1:3. V druhom zápase si poradili Rudňany „B“ s Kukovou (VI. liga – Ondavský región) 5:1. Po týchto zápasoch nasledoval exhibičný zápas veteránov: veteráni Hnilčíka vs. stará garda Nálepkova. Odvekí rivali si tak zaspomínali na staré časy, obuli si opäť kopačky a na ihrisku to patrične iskrilo. Nálepko zvíťazilo 2:0. Po zápase sa odovzdali dary pre nášho starostu. Áčko spolu s veteránmi pogrataloval Vladimírovi Fabianovi k jeho narodeninám a ocenili tak jeho dlhoročný prínos klubu.

Zápas o 3. miesto vyhral domáci Hnilčík nad Kukovou 6:2. Víťazom turnaja a zároveň víťazom putovného pohára sa stali futbalisti z Nálepkova, ktorí vo finále zdolali Rudňany 3:0.

Najlepším strelcom turnaja sa stal Patrik Gonda z Nálepkova (3 g), najlepším brankárom Lukáš Jurč z Kukovej.

O rok sa, dúfam, pri takejto akcii a dobrom počasi, pivečku a guláši stretneme opäť.

TVRĎÁK

Tvrďák je beh v prírode, kde prekonávaš prírodné aj umelé prekážky. Bežíš, plaziš sa, skáčeš. Blato, pot, adrenalín, ale aj zábava, noví známi. Slnko, zima, dážď – ide sa za každého počasia.

19. 5. 2018 sa v Košiciach – Kavečanoch zúčastnili tohto behu aj Peter Novotta a Peter Kubus. Celú trať absolvovali za hodinu a 22 minút. Gratulujeme k prekonaniu samého seba!

JÁNSKE BLATO

23. júna 2018 sa partia Peter Novotta, Peter Kubus, Maroš Jurčák zúčastnila IV. ročníka extrémneho prekážkového behu v Spišskej Belej – Strážkach, známeho pod názvom „Jánske blato“. Trať absolvovali za viac ako hodinu a užili si tak tieto náročné, ale krásne preteky.

BEH – DOSPELÍ – BEH V RAJI

Bratia Murgáčovci – Feri, Maťo a Janik reprezentovali obec Hnilčík v Stratenej. Preteky na 10 kilometrov v krásnej prírode, ktoré sú navyše súčasťou Spišskej bežeckej ligy. Štart bol pri Dobšinskej ľadovej jaskyni 26. mája 2018, následne sa behalo Stratenským kaňonom a späť. Na 10 km trati obsadil František 35. miesto a Janik 72. miesto v A kategórii. Matej dokonca obsadil na kratšej 5 km trati úžasné druhé miesto.

CYKLISTIKA – 333

Spišských EXTREME 333 – 6. ročník 20-21. 7. 2018. Ide o nonstop pretek pre nadšencov horskej cyklistiky, ktorí sú odhodlaní zabojsť s prírodou Spiša na bicykli, aj na hranici svojich možností. Cyklista teda siahne na dno svojich fyzických aj psychických síl, ale v cieľi sa všetko premení na pocit skutočného uspokojenia. Popri súťažnom nasadení spoznávajú športovci jedinečné prírodné krásy regiónu Spiš. Vynikajúce 6. miesto obsadil v týchto náročných pretekoch Daniel Zavacký s časom 20 h 56 m 50 s. Zanechal za sebou veľkú časť pretekárov zo štartovacieho poľa.

CYKLISTIKA – ONDAVSKÝ CYKLOMARATÓN

Ondavský cyklomaratón je pretek na horských bicykloch, ktorého sa zúčastnila 14. júla 2018 v Stropkove aj Ivana Šišoláková. Tento pretek pozostáva z troch tratí: modrá = 18 km, zelená = 35 km a červená = 65 km. Ivana absolvovala modrú trasu za hodinu a 8 minút, čo ju vyneslo až na prvé miesto na stupienku víťazov. Gratulujeme a ďakujeme za reprezentáciu obce!

SPARTAN – BEH S PREKÁŽKAMI

Spartan Race je jedným z najpopulárnejších pretekov prekážkového behu na svete. Ide o kombináciu behu a zdolávania prekážok. Beží sa za akéhokoľvek počasia a terén býva veľmi náročný. Po každom úspešne absolvovanom preteku získava pretekár účastnícku medailu, tričko a tí najlepší aj finančnú odmenu. Tento závod absolvovali aj bratia Branislav a Daniel Murgačovci – v Donovaloch 12. mája 2018. Veľmi dobré umiestnenia od obidvoch – Daniel obsadil 20. miesto a Branislav 272. miesto spomedzi mužov. Pripomeniem, že

štartovalo až 800 mužov v kategórii „Sprint open“. Krásny úspech a veľmi dobrá reprezentácia obce.

BEH – POLMARATÓN BRATISLAVA

Po Prahe a Košiciach som absolvoval polmaratónsku, 21 kilometrov dlhú trasu, 7. apríla 2018 aj v našom hlavnom meste. Menšia tréningová dávka sa ukázala aj na výslednom čase. Za svojím osobným rekordom – 1 hod. 39 min. – som zaostal o 5 minút. Dobehol som na 880. mieste z celkovo 2300 mužov a v hlavnej „A“ kategórii to stačilo iba na 490. pozíciu z 1300 mužov. Stále je čo zlepšovať.

Pripravil František Murgáč

Historické osobnosti Hnilčíka

Ján Kovalčík – učiteľ, rektor, notár, literát a publicista, národný buditeľ

O Kovalčíkovi sa na viacerých miestach nesprávne uvádza, že sa narodil vo Švábovcich v blízkosti Popradu. V skutočnosti sa narodil 31. januára 1834 vo Vyšných Šromovciach v severnom Spiši na slovensko - poľskom pomedzí na poľskej strane od terajších hraníc v rodine „chudobného domkára“ Andreja Kovalčíka a Žofie Kovalčíkovej, rodenej Knutelskej. Jeho otec bol pravdepodobne poľskej národnosti. Pokrstili ho v Spišskej Starej Vsi. V rokoch 1840 - 1848 navštevoval ľudovú školu, v rokoch 1849 – 1853 Učiteľský ústav v Spišskej Kapitule. Na svoje prvé a doživotné učiteľské miesto nastúpil Ján Kovalčík v roku 1853 do hornohnilčickej, čiže zároveň novoveskej školy. Hnilčík bol administratívne rozdelený na dve časti, no mal jediný spoločný farský úrad. Kovalčík ako organista – kantor mal preto dosah na všetky časti „*po vrchoch a dolinách roztratenej obce*“, teda aj na Jerohutu, Bindt i Roztoky, kde pôsobili iné školy a iní učitelia.

Mal dve manželky – Zuzanu Klimčákovú a po jej smrti Zuzanu Sedlákovú. Podľa listu Ladislava Leška, učiteľa z Nálepkova, Kovalčíkovho pravnuka, mal dve (?) dcéry, z ktorých Marta Lešková (narodená 26. januára 1856), za slobodna Kovalčíková, bola starou mamou Ladislava Leška. Bola to ona, ktorá Jána Kovalčíka doopatrovala a pochovala v Hnilčíku na cintoríne za kostolom. Marta Lešková zomrela 26. januára 1945 (podľa F. H. Drevenického 16. februára 1945) v Hnilčíku. Druhá z jeho dcér Cecília po smrti otca pokračovala vo vyučovaní spolu so Zuzanou Vartovníkovou, dcérou Kovalčíkovej sestry. V čase písania listu (v roku 1976) bol ešte Kovalčíkov hrob zachovaný, opatrený železným krížom. Podľa Leška v tom istom roku v Hnilčíku stále ešte žili Kovalčíkove dve pravnučky, jedna bývala neďaleko starej školy. V roku 1859 bol spoluzakladateľom a potom prispievateľom časopisu Priateľ školy a literatúry, redigovanom národovcom Andrejom Radlinským (spolu so známymi menami ako Ján Palárik, Sasinek, Miroslav Dusný). Časopis vychádzal v Budapešti. Kovalčík v ňom publikoval články svedčiace o širokom rozhlade a značnom literárnom talente. Zaoberal sa spoločenskými a stavovskými problémami. Svojimi básňami prispieval od roku 1854 do Katolíckych novín a od roku 1857 do Cyrilla a Methoda. Napísal niekoľko oslavných básní k výročiu biskupa Ladislava Zábojského a iných cirkevných hodnostárov. Etické a náboženské problémy prevládajú aj v ďalších jeho básniach: „*Slovák*“ a „*Nejedzte čerešne s pány*“. Zbieral a upravoval ľudové piesne a vytváral vlastné („*Sbierka piesny cirkevných v kostole málo-hnilčíckom spievanými skrz Jána Kovalcsika, učiteľa a organistu málohnílsického, roku 1855*“ a „*Pohrebné Piesne Jána Kovalcsika učiteľa malohnílskeho, 1855*“). Prispieval do mnohých časopisov, napr. do Tatranu – články „*Niečo zo slovenských starožitností*“, „*Niektoré mravoučné rozprávky od J. Kovalčíka a iných*“, „*Prehľad slovenských národných škôl v okrese levočskom (vo Spiši)*“. Svoje práce uverejňoval aj v Slovenských pohľadoch, v Sborníku MSS (Muzeálnej Slovenskej spoločnosti), Orle, Obzore, Slovesnosti.

Priatelil sa so Štefanom Miššíkom (1843 – 1919), farárom v Hnilci, historikom a etnografom. Angažoval sa aj v národno - buditeľskej činnosti. Z januára roku 1863 pochádza ním „*prosbopis obcí slovenských stolice spišskej ku jeho cisársko - kráľovsko apoštolskému veličenstvu v záležitosti neužívania reči slovenskej v úradoch skrze učiteľov na katolíckom gymnáziu levočskom*“, ktorý inicioval. Bol členom Matice slovenskej a Spolku sv. Vojtecha. Umrel v Hnilčíku, kde je aj pochovaný.

Marián Jančura

UFO

Bela a Hugo šedza večar v Bungalove
pri pohárikoch borovičky a spleťajú, čo vo švece nové.

Bela unavený, od stola še dzviha
a žmúri očami, bo še mu bars v nich míha.

Dvanác borovičky, šesc piva a jedna kavička,
rečuje a účtuje im počarna čašníčka.

Peneži mali, zaplacili bo bula podpora,
a pohli še na cestu z kačmarského dvora.

Cesta bula bars úzka, čudná a neistá,
no a dzedzina na čudo taká istá.

Mešac veľký na oblohe poskytol im švetlo,
no a toto ich na rozume dočista popletlo.

Hugo kukaj še do neba, jaky jasný taner še kruci nad nami.
Bela, šak on še kruci už nad našima hlavami.

Hugo še potáca a do neba kuká tupo,
Bela pre Boha, šak to vyzirá jak ufo.

Zrak še im doraz vyjasnil, jako keď še blízka,
no nedošlo im, že mešacom kruci borovička spišská.

Doraz a bars začali ucekac po tej cesce úzkej,
ani koň by ich nedobehol z Veľkej Pardubickej.

Jak dobehli domu, frišno še žehnali,
dzekovali Bohu že tote ufoni ich so sebu nevžali

Cecília Fabinyová

Zaujímavosť z archívu

Archívy ukrývajú mnohé zaujímavé informácie o našej minulosti. V Slovenskom banskom archíve v Banskej Štiavnici ležia stovky dokumentov a máp o Hnilčíku. Medzi prekvapujúce informácie objavené vo fonde SSNV, pod inventárnym číslom 368 som našiel dokument nazvaný v latinčine *Conscriptio Montanorum Fossorum et aliorum Montanfricorum Labocatorum in Terreno Oppidi Igló, Anno 1826* (čiže Súpis osád baníkov a iných banských robotníkov v chotári mesta Iglov v roku 1826). Medzi inými tam bol menoslov o našich hnilčíckych predkoch – baníkoch. Uvádzam v pôvodnej transkripcii, v zátvorke sú uvedené dátumy narodenia.

Pred asi 200 rokmi najpočetnejšia komunita baníkov žila v osadách Malý Hnilec a Roztoky (dnes Hnilčík). Pod týmito názvami sa skrýva väčší počet skupinových osadlostí a samôť v centrálnom údolí Železného potoka – odhora v miestnych častiach (v dnešnom pomenovaní) Cechy, Furmanec, Gezwäng, Libória, Chotár, v doline Zimného potoka – Zimná dolina, v doline Roztockého potoka a jeho južného prítoku – Roztoky a Hajgrund. Ďalej to boli dislokované osadlosti Štolvek, Vyšný Rinnergang, Liboria a Grétla.

V rokoch 1826 – 1832 horný Hnilčík obývali baníci Juraj Kalna (rok narodenia 1778), jeho synovia Martin (1808) a Michal (1812), Andrej Ondrusko (1784), jeho syn Ján (1810), Michal Jasszus (1766), jeho syn Ján (1808), Michal Jasszus (1804), triedič rudy Ján Debnár (1767), baníci Michal Král (1802), Juraj Král (1793), Ján Hoza (1807), jeho brat Jakub (1813), Samuel Renner (1800), Matej Rychnavszky (1784), Martin Zvara (1793), Martin Labsanszky (1809) a jeho brat Andrej (1812), Ján Katsier (1780) a syn Jozef (1814), Jakub Kuptschik (1800), Andrej Lessko (1802), Ján Lessko (1795) a jeho syn Jozef (1812), Ján Hadovszky (1794), Ján Rabovszky (1810), Juraj Lessko (1801), Michal Lessko (1803), Ján Hadovszky (1794), jeho synovia Ludwig (1806) a Juraj (1812), Martin Hadovszky (1802), Karol Frynyak (1810), Jozef Frynyak (1806), Michal Frynyak (1806), Ján Puskár (1801), Štefan Meszartsik (1799), Ján Schliva (1802), Michal Kosztelnik (1803), Juraj Jassuss (1800), Juraj Meszartsik (1806), Pavol Jamniczky (1780) a jeho synovia Jozef (1807) a Ján (1810), Michal Debnár (1799), Andrej Csuhran (1777) so synmi Jánom (1800) a Jurajom (1815), Ján Bednár (1800), Juraj Bednár (1807), František Leitner (1800), Michal Kubiny (1808), Ján Olschafszky (1788), Michal Schubert (1814), Michal Zalutsak (1780) so synom Jozefom (1809), Ján Hanuszofsky (1799), Matej Wagner (1766), Pavol Hanuszofsky (1803), Jozef Hanuszofsky (1797), Jozef Wagner (1767), Jozef Wagner (1802), Jozef Novák (1803), Pavel Novák (1800), Andrej Jamnitzky (1796), bratia Andrej (1801), Ján (1805) a Matej Jamnitzky (1812), Jozef Jurtsak (1815), Michal Jurtsak (1812), Jakub Kaluzsa (1774), Jakub Kaluzsa mladší (1803), Martin Murgats (1795), Ján Kuptsik (1790), Jakub Haas (1794), Juraj Gromko (1805), Ján Gromko (1812), Jozef Hadovszky (1798), Ján Kaluzsa (1796), Jozef Sliva (1804), Jozef Haduszofsky (1809), Jozef Korkos (1809), Juraj Novák (1800), Ján Novák (1801), Jozef Hraditzky (1797), Ján Hudák (1797), Jozef Baron (1810) a jeho bratia Ján (1812) a Jakub (1816), Michal Majkuth

(1803), Matej Lessko (1793), Jozef Gayan (1808), Martin Gayan (1812), Michal Gayan (1802), Ján Klein (1765), Štefan Klein (1800), Jozef Klein (1793), Andrej Soltész (1806), Ján Soltesz (1810), Ivan Novotta (1805), Ján Klein (1792), Ján Zahoranszky (1770), Ján Onszik (1802), Štefan Marflak (1801), hutman (vrchný dozorca v bani) Andrej Figura (1790), Juraj Szobinovszky (1796), Ján Bobák (1798), Tomáš Roxer (1792), Ján Szmorada (1799), Jozef Meszartsik (1804), Martin Meszartsik (1807), Ján Roxer (1798), Jozef Hudák (1799), Andrej Schaliga (1803), Ján Hadusovszky (1793), Jakub Szervatka (1793), Matej Renner (1804), Michal Renner (1793), Ján Krahla (1794), Ján Faith (1796), Pavel Krajnák (1782), Ján Krajnyak (1804), Jakub Krajnák (1808), Ján Herich (1796), Michal Oravetz (1796), Matej Katsir (1801), Ján Golitko (1795), Ján Golitko junior (1799), Jozef Golitko (1792), Andrej Lesznik (1803), Andrej Szmorada (1800), Jakub Herich (1800), Jakub Jaschuss (1796), Ján Szmorada (1796), Juraj Hudák (1776), Ján Hudák (1803), Michal Hudák (1807) a Juraj Paluschák (1775).

Existovala aj malá osada Grétla v Hnilčíku, ktorú obývalo v roku 1827 spolu 14 obyvateľov.

V spodnom Hnilčíku, známom aj pomenovaním Jerohuta („In Juro Hutta“), v osade v tom čase vo feudálnom područí zemepánov z Markušoviec, žili v roku 1831 baníci Ján Golitko (rok narodenia 1796), Andrej Leszniczky (1803), Andrej Szmorada (1800), Jakub Herich (1800), Juraj Hudák (1776), jeho syn Michal (1807), Ján Hudák (1801), Juraj Herich (1798), Jakub Farkass (1790), Ján Szmorada (1796), Ján Palussak (1809), Ján Oravec (1811), jeho bratia Jozef (1814) a Andrej (1813), Michal Meszartsik (1784), Matej Katsir (1795), Štefan Katsir (1818), Jozef Katsir (1795), Michal Puskar (1789), Juraj Puskar (1797), Martin Puskar (1791), Juraj Toriszky (1802), Ján Schaprak (1808), Michal Kotlár (1775), jeho syn Matej (1810), Juraj Matuss (1800), Jozef Szervatka (1796), Tomáš Ciburák (1804), Michal Koleszar (1809), Andrej Schaliga (1784), jeho syn Ján (1814), Adam Szobinovszky (1783), jeho syn Michal (1814), Samuel Gogoly (1760), jeho syn Štefan (1810), Marek Szmorada (1760), jeho syn Jakub (1817), Juraj Katsir (1809), Jakub Toriszky (1813), Martin Toriszky (1804), Michal Katsir (1783), Adam Katsir (1800), Ján Kresztian (1815) a Jozef Kresztian (1817).

Už pred temer 200 rokmi Hnilčík obývali ľudia s priezviskami, ktoré poznáme aj medzi terajšími občanmi Hnilčíka. Kačirovci, Matúšovci, Servátkovci, Smoradovci, Bednárovci, Hadovskí a ďalšie rodiny tu žijú už veľmi dávno. Pri troške úsilia by sa možno dala objaviť súvislosť medzi spomínanými menami a ich dnešnými prapra...vnukmi.

Marián Jančura

Dôležité oznámenie

Správna rada PPZ v Betliari schválila od 1. 1. 2017 zvýšenie členského na 15 € ročne.

Výška pohrebnej podpory podľa dĺžky členstva je nasledovná:

od 1 do 5 rokov členstva:	145 €
od 5 do 10 rokov členstva:	220 €
od 10 do 15 rokov členstva:	295 €
od 15 rokov členstva:	420 €

Členský poplatok je potrebné uhradiť do konca mesiaca jún.

HNILČÍCKE ANÁLY 11

Prvé desaťročie 20. storočia – úspech na úspech

Aj vstup do 20. storočia oslávili naši predkovia veľkolepými miléniovými oslavami. Nik z nich vtedy, keď si navzájom želali šťastnú budúcnosť, netušil, že ich čaká najkrvavejšie storočie v dejinách ľudstva, poznamenané dvomi celosvetovými vojnovými konfliktami a inými hrôzami. Na druhej strane prichádzala éra rozvíjajúcej sa techniky, priemyselnej veľkovýroby a prevratných objavov vo vede. Významný bol aj pokrok v sociálnom rozvoji, životnej úrovni a kultúrnej vyspelosti.

Hnilčík v tom čase zažíval nebývalý rozvoj. Naplno v ňom fungovali dva vyspelé banské závody v Bindte a v Roztokách. Pôvodné obyvateľstvo poznačené vlnou vysťahovalectva v rokoch 1880-1890 posilnili noví ľudia získaní v pracovných náboroch banských spoločností a obývajúci kolónie obytných domov v obidvoch závodoch. Počet obyvateľstva sa v porovnaní s minulosťou zmnohonásobil, v Bindte bolo v roku 1905 zamestnaných 564 robotníkov, v Roztokách Hornosliezska železiarska uč. spoločnosť dávala prácu 544 robotníkom. K tomu pripočítajme ich v mnohých prípadoch mnohohodetné rodiny a ostatných občanov obce, živiacich sa iným nebaníckym povoláním.

Prvé desaťročie 20. storočia je preto výpočtom dátumov, viažucich sa na miestny banský priemysel a poukazujúcich na technické úspechy.

V rokoch **1901 – 1902** bola v Bindte postavená tepelná elektráreň s parným strojom – lokomobilou Banskou spoločnosťou arcikniežaťa Fridricha, ktorý prevzal banský majetok po smrti strýka Albrechta. Elektrická centrála bola postavená v Markušovskej doline – v Sonntagsgrunde, parný stroj – Wolfova lokomobila, výrobok firmy R. Wolf z Magdeburgu – Buckau poháňal generátor jednosmerného elektrického prúdu. Bindt a jeho zariadenia až po Markušovce prepojila elektrická sieť. Elektriku zaviedli aj do bytov robotníkov, v Hnilčíku vtedy svietili elektrické žiarovky v každom dome banských zamestnancov. V roku **1902** Hornosliezska účastinárska spoločnosť pre železničné potreby zaviedla v bani množstvo technických novinek, napríklad brzdné gravitačné dráhy a prepojenie vyššie položených štôlní brzdými šachtami. Vrtalo sa stlačeným vzduchom, používali sa špičkové vrtné zariadenia typu Fröhlich a Klüpfel. Vybudovala sa aj visutá lanovka medzi ústiami dedičných roztockých štôlní a nakladacou stanicou železnice (Štacionom). V Binte v roku **1902** zo Štôlne Štefan prehĺbili slepú rovnomennú šachtu, z ktorej od roku 1908 razili v hĺbke 120 m druhý horizont. V západnej časti vo vzdialenosti 300 m od Šachty Štefan vyhlúbili ďalšiu 200 m hlbokú Šachtu Róbert, z nej boli razené ďalšie 4 horizonty na otvorenie najhlbších častí žíl. V tom istom roku v Bindte iná banská spoločnosť Hornosliezska účastinárska spoločnosť sídliaca v Glivicích postavila vlastnú pražiareň a v spolupráci s „domácou“ Spoločnosťou arcikniežaťa Fridricha prestavala úzkokoľajnú železnicu Bindt – Markušovce na elektrifikovanú trať.

Technické novinky a zavádzanie vyspelých technológií pokračovali v rýchлом tempe. V roku **1904** v Bindte elektrické vrtanie v baniach nahradilo účinnejšie pneumatické vrtania, na pohon vrtacích kladív sa používa stlačený vzduch. Použili sa vrtné kladivá typu Water - Leyner americkej firmy „The Engineering Works Co.“ s centrálnym vodným výplachom.

V roku **1905** v Roztokách postavili a postupne modernizovali úpravňu rudy na nakladacej stanici banskej železnice do Markušoviec. Ruda sa tu po mechanickom vytriedení nakladala do vozňov o vozila do markušovskej pražiarene. Aj v Bindte v roku **1905** postavili úpravňu – triediarnu rudy, ale uskutočnila to už Rakúska banská a hutná spoločnosť Viedeň, na ktorú sa transformovala Fridrichova spoločnosť. V roku **1907** v Bindte dokončili vybudovanie mechanickej (mokrej gravitačnej) úpravne, v baniach v Bindte a v Roz-

tokách použili prvé agregáty typu Ingersoll Temple Drill americkej firmy Ingersoll Rand Co. V baniach sa v rokoch **1907 – 1909** postupne zaviedli karbidové lampy typu Freimann a Wolf. V roku **1910** Glivická spoločnosť v Bindte rozšírila vlastnú pražiareň na 12 pecí a spojila ju s baňami v Nálepke lanovkou dĺžky 4526 m typu Pohlig, poháňanou strojom na parný pohon. Modernizovala aj Banská a hutná spoločnosť – v roku **1910** mokrú gravitačnú úpravňu doplnili o pojazdné sito, pomocou ktorého sa kusová ruda zavážala podľa potreby do zásobníkov preberacích stolov. V tom istom roku sa úzkokoľajnou železnicou prepojila aj baňa na Grétli – najprv ako konská trať medzi štôľňou Anton a Šafárou, potom sa začali používať benzínové a benzolové lokomotívy s rôznymi výkonmi.

Za desať rokov sa toho udialo veľa. Priemyselný pokrok šiel ruka v ruku s rozvojom obecnej komunity. V roku 1902 zomrel Ján Kovalčík, v roku 1909 jeho miesto po prechodnom pôsobení iných učiteľov zaujal Jozef Ruttkay. Na miestnej fare pôsobil Andrej Jablonský, richtárom obce bol Jozef Zajac.

Marián Jančura

Plnofarebnú verziu občasnika si môžete pozrieť aj na internetových stránkach obce <http://www.obecnihcik.sk/-obecny-spravodaj>

Banické štrajky v Hnilčíku

Najčastejším prejavom nespokojnosti baníkov s zlými pracovnými či mzdovými podmienkami boli štrajky. Tie sa začínajú častejšie vyskytovať v druhej polovici 19. storočia a výraznejší charakter nadobúdajú až na prelome storočí. V Hnilčíku pozorujeme štrajky až od prvého desaťročia 20. storočia, a to v dvoch najväčších banských závodoch v obci – železorzudnej bani Bindt a v závode Roztoky – Grétla.

Zrejme prvým zdokumentovaným štrajkom v Hnilčíku bol ten, ktorý vypukol 1. júna 1906 na Grétli. Impulzom pre štrajk bola zrejme aj vtedajšia revolúcia v Rusku. Grételskí baníci však netušili, ako presne zorganizovať a viesť štrajk, a preto sa uchýlili k pomerne svojskému spôsobu – napadli a zdemolovali budovu kancelárie na Grétli. Akcie sa zúčastnilo 210 baníkov a trvala sedem dní. Niektorí zo štrajkujúcich však zo strachu pred trestom radšej emigrovali do Ameriky.

V roku 1908 vstúpili do štrajku mladiství robotníci na bani Roztoky, foto pred Štaciona

Krátko nato vypukol druhý štrajk, tentoraz 14. septembra 1906 v Bindte. Keďže až do roku 1918 boli banické odborové organizácie zakázané, týmto štrajkom predchádzali tajné porady „robotníckych funkcionárov“ na odlahlých miestach (v lesoch), aby sa zamedzilo prezradeniu chystanej akcie. Štrajk vyhlásil baník Kolesár a trval dva dni. Zúčastnilo sa ho 190 baníkov. Prečo však vypukol, nevieme.

Tretí štrajk mali na svedomí deti a mladiství robotníci z Roztokov. Ich nespokojnosť so zárobkami vyústila dňa 17. januára 1908 do protestného štrajku, kedy mladí baníci jednoducho zložili náradie a odmietli pracovať. Tohto malého štrajku sa zúčastnilo 21 baníkov a trval dva dni. Revoluč-

ná nálada však v Roztokách pretrvala a naplno sa prejavila o pár mesiacov neskôr. Snaha roztockých baníkov o oslavu 1. mája sa nestretla s pochopením banskej správy, a preto baníci v Roztokách na deň Sviatku práce vyhlásili trojdenný protestný štrajk, ktorého sa zúčastnilo 50 až 127 robotníkov.

V Bindte sa ďalšie štrajky objavujú až počas prvej svetovej vojny. Do februára 1915 bol v Bindte kvôli problémom s vetraním podzemia skrátený pracovný čas na 7,5 hodiny. Keď na začiatku sa problémy podarilo odstrániť, banská správa vyhláškou obnovila pracovný čas v rozsahu 8 hodín denne, čo baníci neprijali a 5. februára vstúpili do štrajku, ktorý trval 6 dní a zúčastnilo sa ho 129 baníkov. Štrajk bol, samozrejme, neúspešný.

Posledné štrajky v Hnilčíku sa odohrali až po skončení prvej svetovej vojny a vzniku samostatnej Československej republiky na jeseň 1918. V Bindte v lete 1919 vypukol štrajk v súlade so všeobecným generálnym štrajkom. Začal 21. júla a zúčastnili sa ho všetci baníci z rannej zmeny. Štrajk bol riadne ohlásený, trval dva dni a počas neho sa vykonávali najnutnejšie udržiavacie a čerpacie práce v bani.

Posledný štrajk, o ktorom vieme, sa odohral 24. marca 1927, kedy bindtskí baníci vstúpili do jednodňového protestného štrajku proti zamýšľanej novelizácii zákona o bratských pokladniciach. Podobne ako pri minulom štrajku, aj teraz bol štrajk vopred ohlásený a nezaбудlo sa ani na udržiavacie práce.

Ako vidíme, hnilčícke banské závody sa v prvých desaťročiach 20. storočia tiež zapojili do rozličných štrajkov, ktoré však na rozdiel od niektorých iných živelných štrajkov skončili relatívne pokojne. Aj keď zväčša bolo na potlačenie štrajkov privolané žandárstvo, strety s hnilčíckymi baníkmi dopadli bez incidentov. Neskúsenosť baníkov však spôsobila, že väčšina prvých

štrajkov nedopadla úspešne. Štrajky však neboli zbytočné. Svedčí o tom aj to, že v medzivojnovom období už v Hnilčíku sa nestretávame so štrajkami, ktoré by boli motivované nespokojnosťou so zárobkami alebo zlými pracovnými podmienkami. Šlo už len o solidárne a symbolické protestné akcie, ktoré mali vyjadrovať podporu s väčšími generálnymi štrajkami v republike.

Lukáš Patera

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

ZABLAHOŽELALI SME

*Skôr ako Vám šepne ráno a oči Vaše precitnú,
skôr ako to povie vánok, čo pošle spať už tmú,
a skôr ako prezradí nám Mesiac, že naplní sa deň,
v ktorom uzreli ste svetlo sveta a preruší tým sen,
dovoľte popriať: Šťastie sveta nech sprevádza Váš krok,
nech úsmev sídli vo Vašich perách a to rok čo rok,
nech netrápi sa duša a nech pokojom si spí,
aby zdravie prekvitalo vo víre všedných dní.
Tak skôr než vstanete krokom rozospatých očí,
nech prebudí Vás veršik priani, čo do sna Vám vkročí.
Nech pohladí Vás ešte v spánku dlaňou ruky Šťasteny,
lebo veru so šťastím v ruke zaženiete i ťažké sny.*

Jurčáková Mária

90 r.

Greisel Miloš

70 r.

Filipová Jozefína

70 r.

Fabian Vladimír

70 r.

Kačír Karol

80 r.

PRIVÍTALI SME

Ján Murgáč – 3. 3. 2018

OPUSTILI NÁS

*Slzami lesknú sa nám oči, smútok zvierá hlas,
už tu nie sú medzi nami,
spomienky však navždy ostanú v nás...*

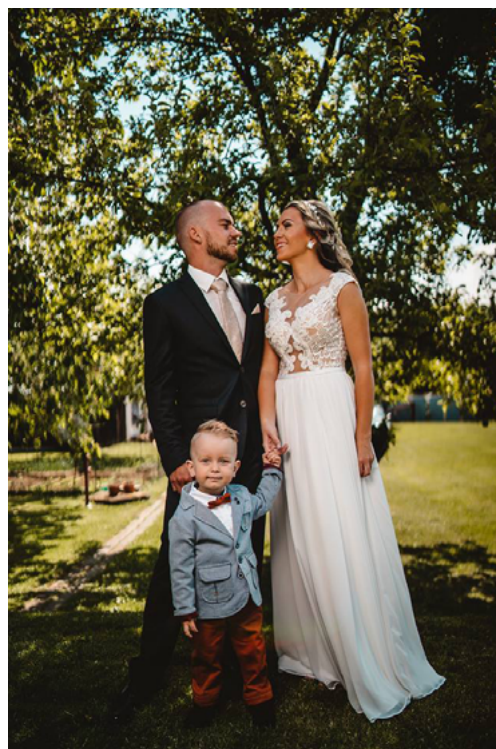
Emília Smoradová (ročník 1941)

Bartolomej Tomajko (ročník 1940)

Filoména Bočkaiová (ročník 1929)

MANŽELSTVO UZAVRELI

Dňa 19. mája uzavreli manželstvo **Patrícia Focková a Pavol Bosak** v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Spišskej Novej Vsi.

*Tiško a po špičkách čarovnou bránou vchádzate
za šťastím, kde na Vás čaká raj. Láska je krehká,
zraniteľná, nemá rada hádky. Aj tak je život zložitý
a krátky. Preto sa snažte, nech je všetko vždy len naj...*

Veľa úprimnej lásky, veľa šťastia, veľa sily a odvahy, veľa pochopenia a schopnosti odpúšťať. To všetko vám oboj z srdca prajeme na vašej spoločnej ceste životom. Držte sa a vždy stojte jeden pri druhom!

František Murgáč

Pohostinstvo MRÁŽIK
vám ponúka obedové menu
za cenu 3,20 €.
Tešíme sa na vašu návštevu!

